1854. **N°. 33.**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 17 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 16 Maart.

Wij maken onze lezers opmerkzaam op de fraaije Tentoonstelling van 24 schilderijen, benevens eene kostbare *etagère* of pronkkas met ruim honderd prachtig gebonden boekdeelen, welke deze dagen volgens de daarvan gedane aankondiging, in het Hotel *le Lion d'Or* is te zien; uitmakende de hoofdprijzen van eene verloting waarvan het lot *f* 10.— kost, en waarvoor men, behalve een exemplaar der bekende *Kunstkroniijk*, die een onderhoudende lectuur oplevert, en door 24 steendrukplaten naar de ten toongestelde schilderstukken is opgeluisterd, als hoogsten prijs bovengenoemde *etagère* en als volgende eene der schilderijen kan trekken, en voorts ten minste een steendrukplaat op zijn lot ontvangt.

Onder de 24 schilderijen zijn verscheidene zeer goede stukken, die der bezigtiging overwaardig zijn en bij menigen deelnemer den wensch zullen doen opkomen, dat dit of dat nommer op zijn lot mogt vallen. Wij willen hier niet door sommige stukken te prijzen welligt anderen te kort doen. De toegangkaartjes gratis bij ieder Boekhandelaar te bekomen zijnde, ga men liever zelf kijken, dan door de oogen van een ander te zien.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de laatste twee dagen, is geweest als volgt:

15	Maart	294	volwassenen,	107	kinderen,	te zamen	401.
16	»	281	»	97	»	»	378.

— De Arrond.-Regtbank te Amsterdam heeft ll. Dingsdag vonnis gewezen in de zaak der stad Leyden tegen den Staat, over den eigendom van het Haarlemmermeer.

De Regtbank heeft de stad, ware zij eigenares, ontvankelijk geacht in de actie zoo als die is geschied, namelijk tot levering van den grond in den tegenwoordigen toestand, doch tevens beslist, dat Leyden geenszins als eigenares kan worden beschouwd en dientengevolge haar (gezien artt. 577, 1902, 1902 en 1904 B. W. en art. 56 Burg. Regtsv.) de door haar ingestelde vordering ontzegd met veroordeeling in de kosten.

Wij laten hier eenige mededeeling van den inhoud van het vonnis volgen.

De Regtbank overwoog in substantie, wat de feiten betreft:

Dat Leyden na bekomene autorisatie op 21 Junij 1851 heeft gedagvaard en geëischt, dat Leyden zou worden verklaard eigenares van de gronden, in de dagvaarding omschreven.

Dat Leyden tot staving van den eisch zich beroept: 1°. Op drie titels, als: de open brief van Philips van Bourgondie van 1433, de brief van Margaretha van 1434 en de acte van 1583. 2°. Op bezit als eigenares. 3°. Op erkenning. Dat de Staat tot niet-ontvankelijkheid immers tot ontzegging heeft geconcludeerd en beweerd: 1°. Dat Leyden niet zoude zijn eigenares dier gronden. 2°. Dat in alle geval het regt zich niet zoude uitstrekken tot den tegenwoordigen omvang. 3°. Dat Leyden nooit regt had den droog gemaakten grond zonder schadevergoeding te eischen. Dat in regten alhier zijn te beslissen, de volgende punten: 1°. Is de eischeres ontvankelijk? 2°. Is Leyden eigenares van het meer? 3°. Zoo ja, over de geheele uitgestrektheid? 4°. Heeft zij regt tot schadevergoeding? ad I. Eigendom van het water geeft eigendom van den grond, maar een eigendom evenzeer beperkt als die van verdronkene landen. Dat dus volgens de toepasselijke wet van 1807 de Regering de noodzakelijkheid tot droogmaking kon verklaren, en Leyden tot droogmaking of afstand van de gronden noodzaken. Dat wel de wet van 21 Maart 1839 de noodzakelijkheid heeft verklaard van de droogmaking van het Haarlemmermeer, maar dat bij gebreke van verdere formaliteiten, Leyden is gebleven eigenares van haar vroeger eigendom, indien zij 't bezat, en ontvankelijk in de revindicatie.

Ad II. Dat omtrent dat tweede punt, het bewijs van eigendom, in aanmerking komen: a. de titels van aankomst, b. het bezit, c. de erkenning.

Dat de titel van 1583 aan Leyden in vollen eigendom gaf, datgene wat volgens de acte van 1433 door haar in erfpacht was bezeten.

Dat bij deze acte en bij het vroegere overdragen van Floris van Alkemade in 1396, van Frans Poeszoon in 1392, even als uit de rentmeesters rekeningen van 1364 tot 1392 (die van volledige bewijskracht zijn) gesproken wordt van visscherijen het Vroen, van het Vroen, gelegen tusschen Haarlem en Leyden, waaruit niet duidelijk is af te leiden of hier van eene plaats om te visschen of vischregt sprake is.

Dat echter reeds het spraakgebruik het laatste waarschijnlijker maakt, dat ook visscherij een grafelijk regt was en dikwerf werd verpand en overgedragen en als afzonderlijk regt was bekend, terwijl daarenboven, waar het een odieus contract geldt, zoo als afstand van domein is, de beperkte uitlegging moest worden verkozen. Leyden had dus slechts een vischregt eerst in erfpacht, later in eigendom.

Dat hiertegen niets afdoet het beweren, dat onligchamelijke zaken voor erfpacht onvatbaar zijn, omdat, al moge dit aanvankelijk de natuur van de Romeinsche erfpacht geweest zijn, in de midden eeuwen zeer vele regten voor jaarlijksche cijnsen of tijnsen erfelijk zijn verpacht geworden.

Dat, wat het bezit aangaat, Leyden nooit door bezit eenig regt tegen hare titels heeft kunnen verkrijgen en het gebeurde met het Lisser-, Hem- en Stommeer, als waren deze onder de vroonwateren begrepen, alleen aan de nieuwe eigenaars eenen grond van eigendomverkrijging gaf.

Dat eindelijk de erkenning evenmin voortvloeit uit het betalen van verponding, die ook van onligchamelijke regten tot in 1845 werd geheven, als uit de kadastrale inschrijving.

Ad III. Dat bij deze beschouwingen, het onnoodig is het derde punt te onderzoeken en alleen nog overblijft punt IV.

Ad IV. Dat, ten aanzien van dit laatste punt, moet worden opgemerkt; dat hier niet is gevraagd schadevergoeding wegens droogmaking maar wegens onregtmatige daad, maar dat het uit niets blijkt, dat tegen een eigenares van vischregt en niet van de gronden, door de wet van 29 Mei 1841 (*Stbl.* N°. 19), eenige voorafgaande onteigening of andere daad bevolen wordt, terwijl het voorts zoodanige eigenares vergund blijft uit eigenen hoofde tot schadevergoeding op te komen.

— De 12 personen, die naar O. I. vertrekken zouden, om er in de Gouvernementsscholen werkzaam te zijn, hebben ieder eene gratificatie van *f* 50 ontvangen, wegens hun lang oponthoud, veroorzaakt door de vroeg ingevallen vorst.

— Uit Delft wordt gemeld, dat de dood van den Heer J. J. B. Gaal aldaar een groot verlies is voor de wetenschappen, daar hij reeds vele vorderingen in de Oostersche talen, bijzonder in de Arabische en Javaansche gemaakt en daarvan reeds proeven geleverd had.

— Te Rotterdam waren ruim 60 personen uit eenige dorpen in het Overmaassche aangekomen, die naar Amerika vertrekken en zich te Pella bij hunne reeds vroeger vertrokken bloedverwanten zullen vestigen. Als zij goede berigten overzenden, zullen zij door meerderen gevolgd worden. Er zijn reeds vele bovenlandsche landverhuizers in genoemde stad aangekomen.

— Te Leerdam is eene derde glasfabriek opgerigt; de beide daar gevestigde konden aan de vele bestellingen niet voldoen.

— De kermissen in de gehuchten Moerdijk en Noordschans, die beide werden gehouden op den tweeden Pinksterdag, zijn afgeschaft.

— Uit het berigt omtrent de Maatschappij van Weldadigheid, medegedeeld in de *Haarl. Cour.*, ontleenen wij het volgende:

Op den 22sten December 1853 had de tweede bijeenkomst plaats der Commissie van Toevoorzigt, waarin, na gehoord te hebben de verslagen der Commissiën, belast geweest met de inspectie der Koloniën en de opneming der door de Commissie van Weldadigheid gedane Rekening en Verantwoording over het dienstjaar 1852, die rekening en verantwoording is goedgekeurd, en de leden der Commissie van Weldadigheid van hunne verantwoordelijkheid zijn ontlast.

Voorts werd in die vergadering goedgekeurd de namens Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden gedane herkiezing van den Heer F. W. Fabius en de benoeming van den Heer Mr. D. G. van Teylingen van Kamerik, tot leden der Commissie.

Aan de Maatschappij is vermaakt een legaat van *f* 100, door na wijlen den Heer T. Polak Daniels te 's Gravenhage.

De bevolking is met 247 hoofden toegenomen. Als gewoonlijk zijn er onderscheidene bedelaars-kolonisten gedeserteerd, waarvan echter vele zijn terug gebragt. De bevolking van al de Koloniën, te zamen bedroeg op 1 Januarij 1854 10451.

In de reeds vroeger medegedeelde oogst van rogge, gerst en hooi in 1853 buitengewoon ongunstig geweest, gelijk schier overal elders, ook de opbrengst van de overige koloniale gewassen is niet mede-, en die der aardappelen zeer tegen gevallen.

De haver heeft opgebragt te zamen van 140 bunders 3041 mud of 22 mud per bunder.

Het boekweit-verbouw daarentegen heeft nog al voldaan, als zijnde er van 96 bunder, voor 3/4 veen boekweit, 1268 mud, dat is over de 13 van het bunder, behoorlijk zwaar zaad verkregen, waarvan de veen-boekweit in het begin van den winter. op het hal, geheel heeft kunnen worden afgedorscht.

Wat wij van het zoo zeer mislukken der aardappelteelt reeds in October hebben te kunnen gegeven, heeft zich verder, maar al te zeer bevestigd. Zelfs in de jaren waarin de aardappel-ziekte het sterkst geheerscht heeft, is er zoo weinig niet van het bunder geoogst, zijnde de opbrengst nu geweest te zamen van 519 bunder 43,430 mud of 84 mud per bunder.

Gelijk in vorige jaren hebben wij ons niet zoo zeer over verrotting der aardappelen te beklagen, als wel over geringe opbrengst en de kleinheid van stuk. Eenige akkers hebben de poters niet terug gegeven. Het niet vroeg genoeg hebben kunnen poten van de aardappelen heeft tot deze zoo geringe opbrengst veel bijgedragen.

De opbrengst van het melkvee is voldoende geweest. Van 3031 Drentsche schapen is 3487 ℔ wol geschoren, waarmede voor de helft in de eigen behoefte, tot het vervaardigen van dekens, baai en kousen, kan worden voorzien.

Het turfgraven heeft wederom, in evenredigheid der behoefte, plaats gehad; in de gewone Koloniën en te Ommerschans alleen door kolonisten en te Veenhuizen slechts voor een vierde deel met hulp van vreemden. 1300 dagwerk of 300,000 ton lange turf, mede ten dienste der stoom-katoen-spinnerij, is er in het geheel gemaakt, waarvan het droogmaken uitsluitend door de kolonisten is geschied.

De verwerking van wol, vlas, hennip en katoen tot kleedings- en liggingsstukken, houdt thans vele handen bezig, als ook bijna alle huisraad, en vele gereedschappen en touw-soorten, waardoor de meeste handwerkslieden kunnen worden te werk gesteld, en tevens jongelieden voor die vakken worden opgeleid.

De oudste meisjes van het weezen-gesticht te Veenhuizen worden in de 3 wintermaanden uitsluitend met breijen, naaijen en stoppen in de fabriek bezig gehouden.

De koffijzak-weverij in de bedelaars-gestichten heeft omtrent 600,000 zakken voortgebragt. De katoen weverij heeft verleden jaar 54,437 stukken katoen, van verschillende breedte en gemiddeld 20 el lengte voortgebragt.

De katoen-spinnerij te Veenhuizen werkt geregeld voort. Belangrijke herstellingen hebben achtereenvolgens moeten plaats vinden, en zullen verder nog moeten worden bewerkstelligd. Verleden jaar is er 117,771 ℔ garen gesponnen, 39,795 ℔ kettinggaren gesterkt en nog 7,712 ℔ katoen voor de gewone fabrieken geklaard, in 49 werkweken.

Aan de zorg voor gezetten arbeid paart zich de getrouwe behartiging van de geestelijke belangen der bevolking. Het getal dagscholieren was gemiddeld 1504. Dat der avondscholieren die om den anderen avond school gaan 1447. Terwijl er aan het kinder-gesticht te Veenhuizen eene Zondags-school wordt gehouden, die bezocht is geworden door nog 171, zijnde bijna een derde van de geheele bevolking. De catechisatiën worden door de onderscheidene Leeraars en Geestelijken geregeld gehouden; terwijl de Godsdienst-oefeningen in al de Koloniën behoorlijk worden waargenomen, al moet ook de Protestantsche gemeente der gewone Koloniën zich nog steeds met de schoollocalen behelpen, uithoofde er door het geregtshof van Overijssel nog geen uitspraak is gedaan in het appel des aannemers der nieuwe kerkgebouwen van het vonnis, hetwelk de regtbank te Zwolle tegen hem heeft uitgesproken

Vele waren de bezwaren waarmede men dezen winter te kampen had, zoo door den mislukten oogst als de daarmede gepaard gaande duurte der levensmiddelen, en groot zijn de behoeften daaruit ontstaan; terwijl de vroege stremming der scheepvaart en geheele onbruikbaarheid der wegen gedurende eenige dagen, de moeijelijkheden nog deden klimmen. Duizenden hadden echter ruime stof van dankbaarheid voor de weldaden, die zij in de Kolonien mogten ondervinden, en die bewustheid bevredigt dan ook niet weinig de vele zorgen en moeijelijkheden.

's GRAVENHAGE, 16 Maart.

Z. M. heeft benoemd tot Regter in de Arr. Regtbank te Rotterdam Mr. J. A. Vaillant, thans Kantonregter te Schiedam en tot Regter-Plaatsvervanger Mr. J. van Stolk Cz., Advocaat aldaar; tot Subst.-Officier bij de Arr. Regtbank te Deventer Mr. D. T. Weerts, thans Griffier van het Kantongeregt aldaar; en tot Hoofd-Commies der posterijen, den Heer W. Hordijk, thans Directeur van het postkantoor te Goes. — Ook heeft Z. M. benoemd tot lid der Prov. Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt alhier, den Heer J. G. Vorstman, Heel- en Vroedmeester te dezer stede, in plaats van wijlen den Heer W. G. Vorstman, te Delft; en op zijn verzoek eervol ontslagen als Onderwijzer in de Handteekenkunde aan de Koninkl. Akademie te Delft, den Heer P. T. van Wijngaerdt, en in zijne plaats benoemd den Heer P. Tetar van Elven, alhier.

Nog heeft Z. M. op verzoek eervol ontslagen als Notaris te Arnhem, den Heer Mr. J. Nyhoff en aldaar als Notarissen benoemd de Heeren C. F. Troost, thans Procureur en Candidaat-Notaris en J. Nyhoff, Candidaat-Notaris, beiden aldaar; en te Delft den Heer Mr. J. Steur van Vrijberghe de Coningh, thans Notaris te Maasland. — Eindelijk heeft Z. M. benoemd tot Ontvanger der directe belastingen te Middelburg, den Heer N. v. d. Hucht, thans te Oud-Beyerland.

— Bij Besluit van den 6den heeft Z. M. bepaald, dat het port van de brieven, die tusschen het Rijk en de Nederl. kolonien of bezittingen in de West-Indien over en weder door middel van geslotene brievenmalen over Engeland verzonden worden, zal bedragen 85 cents; namelijk voor brieven waarvan het gewigt 15 wigtjes of minder bedraagt; zwaarder brieven naar evenredigheid meer. De brieven kunnen, naar verkiezing der afzenders, over en weder geheel ongefrankeerd, of ook wel gefrankeerd, tot aan de plaats van bestemming worden verzonden. Aanteekening van brieven geschiedt tegen betaling van 50 cents. Nieuwspapieren, tijdschriften, aankondigingen, berigten, prospectussen, prijscouranten en in het algemeen alle gedrukte stukken, onder kruisband, kunnen worden gefrankeerd, voor 10 cents voor ieder vel of blad. De bepalingen van dit besluit worden voor de eerste maal toegepast op de brieven, welke na den 1sten Mei aanstaande uit het Rijk of uit de Kolonien verzonden worden.

— Z. M. heeft eergisteren den Baron d'André, Gezant van den Keizer der Franschen, in een bijzonder gehoor ontvangen.

— De Minister van Oorlog heeft aan Z. M. eene voordragt aangeboden tot bevordering bij het leger, zoodat de benoemingen spoedig te verwachten zijn.

— Z. M. zal bij de onthulling tegenwoordig zijn van het standbeeld van wijlen Z. M. Willem II, den 23sten dezer, des middags ten 12 ure. Z. M. zal bij zijne aankomst, door de leden der Hoofd-Commissie worden ontvangen, en, na eene korte toespraak, zal de Voorzitter verlof van Z. M. verzoeken, om het standbeeld te doen onthullen, 't welk onder het lossen van 21 kanonschoten en het aanheffen der muziek zal geschieden. Vervolgens zullen de troepen voorbij het standbeeld defileren.

— H. M. de Koningin-Moeder heeft onzen landgenoot, den talentvollen graveur Joh. de Mare (thans te Parijs woonachtig) een kostbaren gouden ring met edelgesteenten doen toekomen, ten bewijze van hare tevredenheid over de aanbieding van een proefdruk met het wapen zijner gravure van de graflegging naar Titiaan en van hare ingenomenheid met de hooge verdiensten, die dit werk onderscheiden.

— H. K. H. Prinses Hendrik bevindt zich, naar men verneemt, in gezegenden toestand.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is tegen den 4den April opgeroepen.

— De Afdeelingen van de Tweede Kamer hebben gisteren onderzocht de wets-ontwerpen betrekkelijk 1°. de uitbreiding van de regtsmagt der Kantonregters in strafzaken; en 2°. de veranderingen in de bestraffing van misdrijven. Voor dit laatste ontwerp zijn benoemd tot rapporteurs de Heeren: Meeussen, Strens, Elout van Soeterwoude, Jespers en Wintgens.

— De *Staats-Courant* bevat den volgenden Staat van de opbrengst der Middelen, in de twee eerste maanden van 1854, tegenover de opbrengst van de twee eerste maanden van 1853.

	1854.	1853.
Directe belastingen	*f* 2,103,638.02$\frac{1}{2}$	*f* 1,697,059.42$\frac{1}{2}$
In- en uitgaande regten, scheepvaart-regten, vuur-, ton- en bakengeld	561,480.42	513,514.60$\frac{1}{2}$
Accijnsen	3,472,167.34	3,426,497.93$\frac{1}{2}$
Registratie-, zegel-, successieregten enz.	1,729,499.11	1,589,256.75
Regt van waarborg op de gouden en zilveren werken	26,263.80$\frac{1}{2}$	23,800.40
Posterijen	255,076.58$\frac{1}{2}$	249,384.85
Loterij	148.00	161.50
Totaal	*f* 8,143,273.28$\frac{1}{2}$	*f* 7,769,675.46$\frac{1}{2}$

Meerder in 1854 *f* 373,597,82.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Maart.

De thans vertrokken Oostzee-vloot zal in het geheel bestaan uit 44 schepen met 2200 stukken en 22,000 zeelieden.

— Te Sheffield is een chemicus, de Heer Haywood, door het breken eener flesch met zwavelzuur, in zijn laboratorium gedood.

— In de afgeloopen week is er voor 700,000 £ aan stofgoud uit Australië aangevoerd, en voor nagenoeg even zooveel waarde weder naar het vasteland uitgevoerd.

BELGIE.

De *Emancipation*, een orgaan der conservatieve partij, bevat het volgende: Men verzekert dat de staat der schatkist een onderwerp is van aanhoudende overweging bij ons gouvernement. Het heeft ingezien dat eene vlottende schuld van 34 millioen fr. bij een aanmerkelijk tekort in de te verwachten inkomsten over 1854, niet zonder gevaar is voor het land op een tijdstip dat nieuwe opofferingen van de schatkist zouden kunnen worden gevergd. Het kwaad is onloochenbaar, en het moet volstrekt verholpen worden; doch in de keuze der daartoe aan te wenden middelen schijnt het Ministerie te aarzelen. Eene geldleening zou in de tegenwoordige omstandigheden alleen op uiterst bezwarende voorwaarden kunnen worden aangegaan; met nieuwe belastingen zou het volk slecht gediend zijn, evenwel schijnt men dit laatste middel te zullen aanwenden om het financieel evenwigt te herstellen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Maart.

Bij het Wetgevend ligchaam was de Staatsbegrooting voor 1855 ingediend; zij sluit met een batig saldo van 5,992,065 fr. Hoewel dit slechts een onbeduidend overschot is, werd de mededeeling daarvan door de Vergadering

met blijkbaar genoegen ontvangen, als hoop gevende dat over 1855 althans in de gewone dienst het finantieel evenwigt zal kunnen worden in stand gehouden, terwijl de buitengewone uitgaven van eenen tijd van oorlog door eene vermeerdering der gevestigde staatsschuld worden goedgemaakt.

— Bij iedere afdeeling van het naar het Oosten vertrekkend leger zal een priester als aalmoezenier worden aangesteld.

SARDINIE.

TURYN, 9 Maart.

Eergisteren heeft de Minister van Finantien bij de Kamer van Afgevaardigden de begrooting voor 1855 ingediend, waarin hij de staatsuitgaven begroot op 137,169,322 fr., en de inkomsten 128,182,563 fr. en dus met een tekort sluit van omstreeks 9 millioen, terwijl het geraamde tekort over het loopende jaar 24 millioen bedraagt. Bij het indienen dezer voordragt zeide de Minister onder anderen: Voor de toekomst is de goede staat onzer finantien verzekerd; maar voor het tegenwoordige bestaan er nog groote moeijelijkheden, en het is volstrekt noodig daarin door buitengewone middelen te voorzien; te dien einde zal het gouvernement magtiging vragen om eene geldleening van 35 millioen fr. aan te gaan. Mogten er buitengewone gebeurtenissen plaats hebben, waarin ons land geroepen zou kunnen worden deel te nemen, dan zouden de gewone middelen der schatkist niet toereikend zijn. Doch het lijdt bij mij geen twijfel dat, zoo voor 's lands eer en onafhankelijkheid nieuwe opofferingen mogten worden gevorderd, het Parlement en de natie daartoe bereid zullen zijn.

— In de zitting der Kamer van gisteren is de beraadslaging voortgezet over wijzigingen van het strafwetboek die het gouvernement voorgesteld heeft ten einde de strafwetgeving met het door de constitutie gehuldigde beginsel van godsdienstige verdraagzaamheid in overeenstemming te brengen. Het wetsontwerp bevat ook strafbepalingen tegen geestelijken die in het openbaar de grondwettige staatsinstellingen en de constitutionele vrijheid bestrijden. Het is door verscheiden leden van de regter zijde hevig bestreden. Die leden beantwoordende, zeide de Minister van Justitie onder anderen: Men heeft gezegd dat de voordragt nadeelig zou zijn voor het welslagen der onderhandelingen die wij met het Hof van Rome zouden kunnen hebben te voeren. Doch wanneer wij van dat Hof klagten mogten ontvangen tegen wetten betreffende het inwendig bestuur van den Staat, tegen de aanhangige of eenige andere voordragt van dien aard, dan zouden wij moeten denken dat het Hof van Rome voornemens is in geenerlei onderhandeling te treden; want wanneer het de uitoefening der regten van de burgerlijke overheid, van het wereldlijk gezag betreft, kunnen wij niet gedoogen dat eenig ander gouvernement, te Rome of te Londen of ergens elders gevestigd, zich in onze binnenlandsche aangelegenheden menge. Er zijn die meenen dat men niet van harte Katholijk zijn kan, tenzij men aan de Kerk oppergezag over den Staat toekenne; wij kunnen die leer niet aannemen. Ons gevoelen is, dat men opregt Katholijk kan zijn en tevens de onafhankelijkheid des Staats van de Kerk kan en moet handhaven. Ons geweten zegt ons dat wij niets strijdigs met de beginselen van het Katholicismus gedaan hebben; en trachten wij door deze wet aan het beginsel der godsdienstvrijheid ruimer toepassing te geven en tevens eenige misbruiken te voorkomen die in het gedrag van onwaardige geestelijken gelegen zijn, dan gelooven wij hiermede ook het belang der godsdienst te bevorderen, en wij zullen voor de zaak van de constitutionele vrijheid en van den vooruitgang strijden, zoolang wij het vertrouwen der Kroon en des Parlements bezitten.

LUXEMBURG.

10 Maart.

Het *Journal de Bruxelles* meldt, dat een concordaat is tot stand gekomen tusschen den Pauselijken Stoel en Z. M. den Koning der Nederlanden als Groothertog van Luxemburg. Eene der bepalingen van het concordaat zou de verheffing wezen van het Apostolisch Vikariaat Luxemburg tot een Bisdom en naar men zegt, zou de Heer Laurent tot Bisschop benoemd zijn.

FRANKFORT.

14 Maart.

In den nacht van den 6den zijn in de badplaats Lewin nabij Wernstadt 28 huizen en 16 schuren door brand vernield en 11 menschen in de vlammen omgekomen.

— Den 5den is te Steinheim zekere M. Herz overleden in den hoogen ouderdom van 108 jaren en 7 maanden; zijne eenige dochter 64 jaren oud, was eenige oogenblikken te voren gestorven.

— Bij de aardbeving welke de Napelsche provincie Kalabrië onlangs heeft geteisterd, zouden niet minder dan 2000 menschen zijn omgekomen.

RUSLAND.

PETERSBURG, 7 Maart.

Z. M. heeft bepaald, dat er dadelijk een uitgifte van nieuw Staatspapiergeld zal plaats hebben voor 6 millioen zilveren roebels.

— De *Hamburger Börsenhalle* deelt van deze dagteekening mede, dat de hoofdstad en het Gouvernement den vorigen dag in staat van oorlog waren verklaard en geplaatst onder bevel van den Grootvorst-Troonopvolger.

— Een brief uit Kiel, zegt de Parijsche *Moniteur de la Flotte*, het erkende orgaan van het Fransche Ministerie van Marine, van den 1sten dezer deelt ons de belangrijke bijzonderheden mede, dat het Russische gouvernement groote toerustingen maakte te Kronstadt, op verscheiden andere punten der golf van Finland en in den Bothnischen zeeboezem. In de laatste dagen was de bewapening der forten van Kronstadt vermeerderd, en waren op het eiland verscheiden nieuwe batterijen opgerigt; buitendien was bepaald dat het garnizoen vermeerderd zou worden met 12,000 man, te nemen uit de Keizerlijke garde. Men was begonnen 3 linieschepen van 80 stukken, alle met zeil- en stoomtuig tevens voorzien, te wapenen; zij moeten deel uitmaken van de eerste divisie der Oostzee-vloot, die tot de sterkte van 28 linieschepen zal worden gebragt; doch onder de oorlogsschepen dezer vloot zijn verscheiden in slechten staat. De Admiraliteit had bevel gegeven om te Wiborg, Abo en Sweaborg 200 kanonneersloepen te bouwen naar het model dergene die in het kanaal van Kronstadt liggen; er werd met alle kracht daaraan gewerkt.

TURKYE.

KONSTANTINOPEL, 6 Maart.

Berigten over Triëst van deze dagteekening melden, dat de Fransche en Engelsche eskaders zich toen nog steeds in de baai van Beicos bevonden. Er had eene conferentie plaats gehad tusschen den Griekschen Gezant en den Turkschen Minister-President. Deze laatste had daarbij eene zeer hevige taal gevoerd en dreigende verwijten aan den Gezant gerigt wegens heimelijke begunstiging van den zoogenaamden Griekschen opstand. — Er was bevel gezonden, om Egyptische troepen naar Kandia in te schepen.

— Tusschen de Porte en de Vertegenwoordigers der vier Mogendheden worden onderhandelingen gevoerd over maatregelen door de Porte te nemen tot verbetering van het lot harer Christen-onderdanen; reeds is door den Sultan een bevelschrift onderteekend hetwelk de getuigenis van Christenen voor het geregt met dat van Mohammedanen gelijk stelt. Ook zou de Porte reeds bewilligd hebben in de afschaffing van het hoofdgeld hetwelk de Rayahs telken jare moeten betalen, ten einde »hun hoofd nog weder gedurende een jaar op hunne schouders te mogen dragen;" men was het nog niet eens over den vorm waarin de maatregelen ten behoeve der Christenen zouden worden vastgesteld.

— Een brief van Malta van den 9den meldt, dat eenige Engelsche en Fransche oorlogschepen, die in de Grieksche wateren kruisten, eenige vaartuigen hadden genomen, die wapenen aan boord hadden voor de Grieksche opstandelingen.

— De Vertegenwoordigers der vier Mogendheden hebben in Athene eene nota aan de Grieksche Regering ingediend, waarin deze zeer ernstig wordt vermaand, om niet te gedoogen, dat hare onderdanen naar de in opstand zijnde Turksche provinciën verhuizen.

— Door de Grieksche opstandelingen was, volgens berigten uit Athene van den 9den, een aanval op de citadel van Arta beproefd, doch zij waren met verlies teruggeslagen, hebbende zij daarbij evenwel een vaandel veroverd. Bij eenen tweeden aanval werden zij teruggeslagen tot op Grieksch grondgebied, doch dáár door de Koninklijke troepen afgewezen. In Zuid-Albanie breidde zich de opstand uit.

AFRIKA.

De Engelsche stoomboot Faith heeft tijdingen van de Westkust aangebragt, waarin onder anderen voorkomt, dat de handel zwaar lijdt onder de verschillende onlusten en oorlogen, die bijna in het geheele binnenland, langs de geheele Westkust plaats hebben. Daardoor worden de neger-kooplieden belet of verhinderd aan het strand te komen om handel te drijven. Voorts worden de legale transactien op zich zelf genomen nog zeer benadeeld door den weder sterk toenemenden slavenhandel en door de blokkade van de benedenkust door het Engelsche eskader, welke blokkade ten doel heeft den slavenhandel te weren, doch die daarin ongelukkigerwijs niet bij uitnemendheid slaagt, want in een kort tijdsbestek waren alléén naar Cuba 11 schepen met slaven verzonden, die allen aan de Britsche kruisers hebben weten te ontkomen. Men koesterde de hoop, dat door den tijdelijken meer vreedzamen stand van zaken in Lagos, de handel in palmolie er een weinig verlevendigd zal worden. Evenwel bevonden zich aan de Westkust bij het verzenden der berigten, die met de Faith zijn aangebragt, nog eene massa schepen van alle natiën, waaronder 5 Nederlandsche, die allen te Rotterdam te huis behooren, waarvan sommigen reeds gedurende 5 en 6 maanden van de eene plaats naar de andere stevenen om handel te drijven en in al dien tijd niet konden slagen, noch om eene genoegzame hoeveelheid palmolie te bekomen om de terugreis te kunnen aanvaarden, noch om zich van hunne eigene ladingen te ontdoen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 25 Januarij.

De berigten van deze dagteekening bevatten weinig bijzonders. Onder anderen wordt gemeld, dat den 25sten November ter reede van Menado was aangekomen het Noord-Amerikaansch oorlogs-transportschip Texingtown, komende van New-York en bestemd naar China, met provisien aan boord voor het Noord-Amerikaansch escader in de China-Japansche wateren, benevens geschenkgoederen van het Gouvernement der Vereenigde Staten aan den Keizer van Japan, waaronder eene locomotief en verdere spoorwegbenoodigdheden.

Op omstreeks 200 mijlen afstands van Menado had de Texingtown eene sterk bemande rooversvloot ontmoet, — de uitnoodiging tot het vertoonen van eene vlag onbeantwoord gebleven zijnde, werd dit verzoek in den vorm van twee schoten met schroot herhaald, waarop de roovers door kracht van riemen, in den wind op, afdeinsden.

— Een tweejarig verlof was verleend aan den Predikant J. J. Scheurer te Batavia, wegens ziekte.

STADS BERIGTEN.

Tweede Zitting van den Militieraad, over het Kanton Leyden, No. 15.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, doen te weten, dat de Tweede Zitting van den Militieraad, voor de dienstpligtige Lotelingen dezer Gemeente, behoorende tot de ligting van het jaar 1854, zal plaats

hebben in de *Lakenhal a/d den Ouden Singel*, op *Maandag*, *Dingsdag en Woensdag den 20, 21 en 22 Maart aanstaande, 's middags ten 12 ure*, met vermaning, om op die dagen voor bovengemelden Militieraad te verschijnen, ten einde hunne vrijstelling op hunne ingediende reclames, of wegens personele ongeschiktheid, te vernemen, terwijl zij, bij gebreke hiervan, al ware het, dat het biljet tot oproeping van ieder hunner in 't bijzonder, niet behoorlijk aan hen mogt zijn bezorgd, ingevolge art. 38 der wet, van den 27 April 1820, zullen geacht worden geenerhande reden tot vrijstelling te hebben, en voor de dienst finaal worden gedesigneerd.

En zal deze door aanplakking en plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
LEYDEN, 14 Maart 1854. VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris, v. PUTTKAMMER.

Burgerlijke Stand.

Van den 9 tot en met den 15 Maart 1854.

BEVALLEN: C. J. de Vroede, D. — A. M. Stadhouder geb. Diekhoef, Z. — J. Chandron, geb. Moene, D. — A. Lepelaar, geb. Smeding, Z. — C. Schreuder, geb. Riebeek, D. — H. Straatsburg, geb. Rouwendaal, Z. — S. M. A. Meentser, geb. van de Poel, D. — J. Lecluse, geb. Blansjaar, Z. — J. C. van Billoen, Z. — E. J. Weeteliis, Z. — M. C. Keereweer, geb. de Meede, D. — S. van Kan, geb. Lut, — E. Brijbag, geb. Arbouw, Z. — M. S. Fontein, geb. Stek, Z. — M. de Vries, geb. Simons, D. — M. Zierikzee, geb. Vogelzang, Z. — H. J. Smit, geb. Aniba, D. — J. C. van Hest, geb. van Wijk, D. — J. van Es, geb. Cornielje, D. — E. Zunrdeeg, geb. Marlyn, Z. — W. M. van Iterson, geb. Blom, Z. — H. C. van der Voorden, geb. Groenendijk, D. — C. M. van Bemmelen, geb. Heppenstreit, Z. — C. van den Bergh, geb. van Bruggemen, D. — J. K. Pavier, geb. van der Heide, Z. — J. M. Filippo, geb. van Wijk, Z. — A. M. Theys, geb. van Zeeland, Z.

GEHUWD: J. van der Leck, Wed^r. en S. L. Hoefsmit, Jd.

OVERLEDEN: E. Koet, D., 3 w. — W. N. Kuys, 36 j. — N. H. van Venetie, Z., 12 m. — B. G. van der Voorden, Z., 12 m. — A. Pont, Z., 7 w. — B. Flaman, geb. Maas, 73 j. — J. Aarnoutze, 74 j. — C. S. Hakkaart, D., 17 m. — W. de Blank, Z., 2 j. en 5 m. — G. L. D. van Braningen, Z., 3 m. — N. Sampimon, Z., 3 j. — J. F. Freers, D., 12 m. — F. Martijn, geb. Klock, 44 j. — J. Sloot, 38 j. — J. A. Hagemans, 72 j. — Mª Label, 72 j. — G. van der Huyzen, 68 j. — J. Hagemans, geb. Franse, 72 j. — E. Kouwer, 68 j. — A. Leget, D., 3 j. en 9 m. — E. Largie, geb. Trouwee, 71 j. — P. Lowies, 51 j. — H. J. Colpa, D., 9 d. — B. W. Weidema, Z., 17 d. — W. M. van der Waals, geb. Stolp, 58 j. — J. van Duuren, Z., 2 m. — W. J. van Kampen, D., 3 j. en 6 m. — G. J. van Leeuwen, Z., 14 d. — G. H. van Werkhoven, Z., 16 m. — H. van Nifterik, Z., 11 m. — J. J. Colin, 42 j. — C. Atier, D., 11 d. — B. van der Woude, D., 14 m. — C. J. Kokxhoorn, Z., 9 m. — J. A. Kelder, 82 j. — P. G. Detr, Z., 6 m.

ADVERTENTIEN.

Te LEYDEN overleed den 12^den Maart 1854, in den ouderdom van ruim 62 jaren, Vrouwe SABINA MACHTILDA HENRICA KEMPE, Weduwe van den Wel-Edelen Heer A. C. VAN OOTEN.

Eenige Kennisgeving.

Voor de vele bewijzen van belangstelling bij de bevalling van zijne Echtgenoot, betuigt de Ondergeteekende zijnen opregten dank.

LEYDEN, 16 Maart 1854. W. H. BOSCH.

Gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming mij betoond, bij de ziekte en het overlijden mijner geliefde Vrouw GEERTRUIDA VAN MAASTRICHT, betuig ik bij deze mijnen hartelijken dank.

17 Maart 1854. J. A. ALENSON, *Concierge.*

ECHTSCHEIDING.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den veertienden Februarij 1800 vier en vijftig, behoorlijk op de Expeditie geregistreerd, is ten verzoeke van PETRUS LISTERVELD, te *Leyden*, het Huwelijk tusschen hem en MARIA CATHARINA NIFFLE, thans gedomicilieerd te *Gouda*, bestaande, door Echtscheiding **ontbonden** verklaard, met alle de gevolgen van dien.

De Procureur voor den Eischer geoccupeerd hebbende

(Kosteloos.) A. A. DILLIÉ.

Aflegging van **Rekening en Verantwoording**, betreffende den Failliete Boedel van wijlen A. v. D. BROEK, op Dingsdag 21 Maart e. k. te 11 ure, ter Audientie-Zaal der Arr. Regtbank, door

PAUL H. BERKHOUT, C. C.

De Schuldeischers van A. SLOOT, *Spekslager* te *Leyden*, in Staat van Faillissement verklaard bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van 24 Feb. ll., worden **opgeroepen**, om te verschijnen ter Vergaderkamer van genoemde Regtbank, op Woensdag den 22sten Maart aanst. des voormiddags ten *elf* ure, ter **verificatie** hunner Schuldvorderingen en worden verzocht die Vorderingen minstens *drie* dagen te voren, in te leveren bij den Curator in gemeld Faillissement,

M^r. JOHAN M. PRESBURG.

De DEELHEBBERS in het Fonds voor den **Katwijkschen Straatweg** worden uitgenoodigd, om op Woensdag den 22sten Maart 1854, des middags ten 12 ure te compareren in de Herberg *de Zwaan*, te *Katwijk aan Zee*, tot het opnemen der Rekening van Commissarissen, belast met de directie over gezegden Weg en over te gaan **tot de Uitloting van één Aandeel der Negotiatie.**

A. LIBRECHT LEZWYN,
Penningmeester.

TIELKEMEYER heeft op nieuw ontvangen een Vat

BEYERSCH KITSINGER BIER.

Er bestaat gelegenheid ter plaatsing voor een' JONGELING van de Prot. Godsd. om zich te bekwamen in den **Landbouw**, in de Provincie Zuidholland, met 1e Mei of vroeger. Adres Letter **K.** met *franco* Brieven, bij den Boekhandelaar D. NOOTHOVEN VAN GOOR, Breedestraat te *Leyden*.

De perceelen, den 15^den Maart 1854 geveild ten Huize van den Kastelein P. KOOT, te *Koudekerk*, zijn in Bod gekomen, als volgt:

N°. 1. De HERBERG, genaamd *de Nederlandsche Leeuw*, met Gebouwen en Erven, op . . . . *f* 2,950.—

N°. 2. Vijf HUIZEN, nevens de Herberg van perceel N°. 1. . . . 740.—

N°. 3. Drie HUIZEN, achter de Stalling, behoorende tot perceel N°. 1. . . . . 690.—

Zijnde de vijf eerstgenoemde Huizen te zamen bij de week Verhuurd voor *f* 2.75 en de drie laatstgenoemde Huizen voor *f* 2.—.

Zullende de perceelen op 22 Maart aanstaande worden afgeslagen, terwijl inmiddels nog Verhoogingen worden aangenomen ten Kantore van den Notaris D. N. ROSKES, te *Leyden*.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Logement* aan den Burg, binnen *Leyden*, van een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERVE, binnen *Leyden*, met twee Boven- en twee Benedenkamers, allen Behangen en met Stookplaatsen en voorts alle vereischte gemakken, staande aan den Ouden Singel bij de Zandstraat, in Wijk V. N°. 374, breeder bij aangeplakte Billetten omschreven.

Zullende worden Geveild op Zaturdag den 25sten Maart en Afgeslagen op Zaturdag den 1sten April, beide des avonds ten 7 ure, met verbindingen tegen genot van *één vijfde*.

Kunnende worden bezigtigd daags vóór en op de dagen der Veiling ter toewijzing, tusschen 10 en 3 ure, op vertoon van een Toegangbillet van den Notaris A. B. BARKEY N^z., te *Leyden*, alwaar inmiddels nadere informatiën zijn te bekomen.

Heden en Morgen namiddag

zal de Boekhandelaar C. G. VAN DER HOEK, ten slotte verkoopen, de overige **Boeken**, betreffende **Fraaije Letteren, Romans, Mengelwerken, Werkjes voor de Jeugd** en **Taalkunde.**

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
WOENSDAG, 15 Maart.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	54 1/16	55	54 11/16
Dito Certificaten	» 3 »	66 1/4	66 1/2	66 1/4
Dito dito	» 4 »	81 7/8	82 1/4	82
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	83 1/8	83 1/4	83 1/8
Handelmaatschappij	» 4½ »	110	111	—
O. I. Leening	» 4 »	81 1/2	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	—	—	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	95 1/8	95 1/2	95 1/4
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	—	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	82 1/2	—	—
Dito 1840	» 4 »	72	72 1/8	72
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	71 1/4	71 1/2	71 1/4
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	57 7/8	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	129	—	—
Dito Obligatien	» 4 »	61 1/8	61 1/2	61 1/2
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	17 7/8	17 15/16	17 7/8
Dito Obligatiën	» 3 »	37	37 1/8	37 1/2
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	33 7/8	34	33 15/16
Bewijzen Coupons		3 15/16	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	—	—	—
Dito	» 4 »	55	—	—
Dito Metall.	» 5 »	60	60 1/4	60 1/8
Dito Nieuwe	» 5 »	76 1/8	76 3/8	76 1/8
Dito 1847	» 2½ »	30 11/16	31	30 3/4
BELGIE, Banc.	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	45 15/16	45 7/8	45 15/16
BRAZILIE, 1824 100 £	» 5 »	92	92	92
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	31 11/16	31 13/16	31 3/4
Dito dito	» 4 »	—	—	—
PERU	» 4½ »	59 1/4	—	—
VENEZUELA	» 3½ »	—	—	—
MEXICO	» 3 »	22 15/16	23 1/16	23
AMERIKA, Bankactiën		3 1/16	3 1/16	—

Braz. 1839, £ 100, 5 pCt. 92 5/8 92 3/4 92 5/8.

Koërs van het Geld: Beleening 2 3/4 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.